

Jännitys on läsnä. "Ohjastaminen on hemmetin kivaa ja jännää puuhaa. Ehkä vähän liiankin jännää nykyään, ja onkin kivempi antaa ohjat osaavalle kuskille", Mia Liipola toteaa Jokimaan iltaraveissa valjastaessaan. Kuva: Minna Nilsen

Kimpale kultaa – Mia Liipolan ja Runoneidon sydämet lyövät samaan tahtiin

Mia Liipola valjastaa lokakuuisena torstai-iltana Runoneitoaan illan startin lämmitykseen Jokimaalla. Itse kilpailu käydään Runoneidon leipälajissa montéssa, mutta lämmitys suoritetaan perinteisesti kärryistä. Kyseisen päivän montélähtö on nimetty SE-kokeeksi, mutta Runoneidolla ei ole paras päivänsä. Sellaista se, tässä lajissa.

Muutoin Runoneidon kausi on sujunut loistavasti, eikä tässä yhteydessä voi sivuuttaa jokaisen suomenhevos-harrastajan huippuhetkeä, kuninkuuslähtöihin osallistumista. Kuninkuusraveihin osallistuminen oli toiveiden täyttymys ja mikä sen mukavampaa, kun menestystäkin tuli. Tamma oli tasaisten suoritusten ja päätösmatkan kolmannen sijan jälkeen kokonaiskilpailun neljäs.

Kokemus nousee aivan eri tasolle, kun hevosta ei ole ostettu valmiina pakettina suurella rahalla. Itse asiassa enemmän itse

tehtyä hevosta saa hakea. Runoneito on Liipolan kasvatti toisessa polvessa, ja sama nainen löytyy Runoneidon tiedoista myös omistajan, valmentajan ja hoitajan roolista. Liipola myös kengittää hevosensa itse. Kilpailuissa kuskin pesti on nykyään annettu muille, mutta alku-uran ohjastuksista vastaasi omistajia niistäkin.

– Ohjastaminen on hemmetin kivaa ja jännää puuhaa. Ehkä vähän liiankin jännää nykyään, ja onkin kivempi antaa ohjat osaavalle kuskille. Itse voi katsoa aidan takaa, miten hevonen suorittaa. Itsekriittisyys

on ihan kamalaa, kun kotimatalla joutuu miettimään omia ohjastusvirheitä, yhteensä 102 starttia ohjastanut Liipola hymähtää.

Kuninkuusviikonlopun menestyksestä taustajoukot ovat päässeet nauttimaan aiemminkin. Montén Suomen mestaruudesta kamppaillaan perinteisesti juuri tuohon ajankohtaan, ja Runoneito on saavuttanut kyseisen tittelin kahdesti. Vuonna 2022 Runoneito oli Forssassa ykkönen Nelly Korpikosken luotsaamana, ja 2023 Kouvolassa puolestaan Maija Forsin ratsastamana.

*Mia Liipola, hänen ensimmäinen oma hevosensa Ylitär ja sen tytär Venlata vuonna 1997. Venlata on Runoneidon emä.
Kuva: Mia Liipolan arkisto*

Kaikki käy

Omistaja kuvailee Runoneidon olevan todella helppo ja kiltti, sekä mutkaton ja lempeä tamma.

– Se on todella kiva reissukaveri. Se ei koskaan aiheuta mitään ongelmia eikä hämminkiä, vaan kaikki käy. Luottohevon, kimpale kultaa.

– Välillä pitää ihmetellä, mistä se hurja suorituskyy oikein kumpuaa. Tosin on yksi asia, missä se kotiarjessa näyttää leijonan luonteensa, ja se on liinassa juoksuttaminen. Runoneidon ohjelmaan on aina kuulunut myös liinassa laukkuuttaminen jumpamielessä. Tamma on sen ottanut aina vähän liiankin tosissaan – tai liian hauskana juttuna. Suoritus on usein vieläkin maustettu pukkilauskalla, pystyy hyppimisellä ja lennokkailla potkuilla. Onnistuu levade-hyppykin. Eli hieman holtitonta menoa, ja joskus on keräilty irtokenkiä puuhan päätteeksi.

Toisaalta tamma osaa kantaa nätisti selässään vaikka pikkulapsen. Silloin mitään

*Välillä pitää ihmetellä,
mistä se hurja suorituskyy
oikein kumpuaa.*

hölmöilyjä ei esitetä.

Ratsastustaustasta huolimatta Liipola ei tällä hetkellä treenaa Runoneitoa ratsain, sillä kisakireässä kunnossa ollessaan tamma on hiukan liian säpäkkä tätiratsuksi.

Monipuolista harrastustaustaa

Monté on luonteva linkki Liipolan hevoshistorian alkumetreille. Liipola omaa kokemusta hevosharrastuksen monelta kantilta. Paikatamme siis 90-luvulle ja hetkeen, jolloin tuli hankittua ensimmäinen oma hevonen, Ylitär. Yhteistyö tamman kanssa alkoi sujuu, kun luottamus löytyi.

– Sen jälkeen minulle on ollut selvää, että hevoseni ovat sen jälkeläisiä. Varsinkin

kun ensimmäinen varsa Venlata oli niin paljon enemmän, kuin olin osannut hevoselta koskaan odottaakaan. Aivan huikean hieno suomenhevonen, jolla pystyi tekemään ihan mitä vaan, palvelualltius oli jotain ihan uskomatonta.

– Venlattan varsat ovat kaikki sydäntä lähellä. Minulla on niitä kotona vielä nämä kaksi, Runoneito sekä Jäpikkä, joka on emänsä viimeinen varsa ja luonteeltaan kaikkein eniten emänsä kaltainen kaikki käy -tyyppi.

Jäpikkä aloitti tänä vuonna omistajan odotuksista huolimatta uransa hienosti. Se saavutti viiteen starttiin neljä tosisijaa, mukana myös yksi voitto.

– Todella hienosti rennon letkeältä kaaverilta, jolla ei ole koskaan kiire minnekään! Oikein hyvää sillekin kuuluu, mutta todennäköisesti sekin pitää talven taukoa ja sitten taas koitetaan, löytyykö vauhtia lisää, Liipola kaavaillee.

Venlata päättyi ravihevoseksi osittain vahingossa. Liipola luuli, ettei tamma kesittäisi loukkaantumisen vuoksi raviuraa, mut-

Runoneito on muiden saavutustensa ohella hallitseva Jämsän Ämmä. SHKL on toiminut Jämsän kesäravien avoimen tammalähdön yhteistyökumppanina jo vuodesta 2022. Kuva: Siiri Haapalainen

ta toisin kävi. Tamman raviura alkoi vasta seitsemänvuotiaana, mutta se ehti siitä huolimatta juosta 99 starttia ennätyksellä 27,8 ja voittosummalla 18.490 €. Valtaosan starteista ohjasti Liipola itse.

Raviuran lisäksi hän kilpaili Venlattarella monessa eri lajissa: este-, koulu- ja matkaratsastuksessa, maastotaitokilpailuissa sekä työmestaruuskilpailuissa. Lisäksi Venlatar teki viisi varsaa. Tämä jos mikä on monipuolista harrastamista.

Työmestaruuskilpailuun osallistuminen niin ylittävällä kuin Venlattarella on jäänyt Liipolan muistoihin unohtumattomana kokemuksena. Tähtihetkiä harrastuksen parissa on paljon, eikä Liipola osaa nimetä vain yhtä. Runoneidon isosiskon Jemmattaren mestaruus montén PM-kilpailuissa oli yksi mieleen jäävimmistä, mutta myös arkisemat hetket ovat unohtumattomia:

- Venlattaren ensimmäinen startti eli oman raviurani ihan ensimmäinen – ja ensimmäiset ravivoitot, Liipola muistelee ja lisää listaan ensimmäisen omak kasvattaman varsan syntymän ja oikeastaan kaikkien kasvattiensa syntymät.

Toiveissa on, että kasvatteja tulisi tule-

vaisuudessa lisääkin. Runoneito tulee ensi vuonna 15-vuotiaaksi, joten kyseessä on joka tapauksessa viimeinen kilpailukausi. Astuttaminen on ehkä jo kevään suunnitelmissa, ja jos hyvin käy, tamma ehtisi vielä Teivon kuninkuuksiin. Liipola arvioi Runoneidon hiukan kärsineen Oulun kunkkareissa matkaväsymyksestä ja nyt kun kilpailut olisivat lähempänä, se olisi joka tapauksessa etu.

Hyvät suunnitelmat luovat sujuvuutta talliarkeen

Mualla työssä käyvältä raviharrastajalta on aina mielenkiintoista kysyä, mitkä ovat taikasanat talliarjen pyörittämisessä. Hyvin suunniteltu talliympäristö tuo sujuvuutta arkeen ja auttaa myös siinä, jos ruokintavuoroa hoitaa joskus joku tuuraaja. Liipolan hevoset asuvat kotipihan tallissa ja hän hoitaa hevosensa päivittäin itse.

- Olen suunnitellut tallin karsina- ja pihattotallin sekä aktiivipihaton yhdistelmäksi. Meillä on tallissa kaksi suurta karsinaa liukuovineen. Käytävä on leveä ja karsinoissa kestopatjat. Karsinoista on ovet ulos, eli

hevoset pääsevät vapaasti kulkemaan ulos ja sisään. Heinäkehät on asemoitu ihan rehuoven viereen niin, että ovelta pääsee heittämään heinät suoraan heinäkehhään.

Myös toimiva vesihuolto ja hyvät oheistilat auttavat arjen pyörittämisessä. Erityisesti lämmitetty automaattivesikuppi on osoittautunut kannattavaksi investoinniksi.

- Tarhojen toisessa päässä on lämmitetty automaattivesikuppi, mikä aktivoi hevosia kulkemaan tarhaa päästä päähän juomista ja heiniä varten, eikä veden kanssa tarvitse puljata.

- Lisäksi riittävän kokoinen valjashuone lämminvesivaraajalla ja lattialämmityksellä on välttämätön, jotta loimet saadaan kuivumaan ja varusteet säilymään.

Motivaatio-ongelmilta ei aina vältty Liipolakaan, hyvistä järjestelyistä huolimatta.

- Vapaapäiviä ei ole, kun olen tällainen yksin harrastava. Mutta kyllä se on aina kiva mennä niitä karvakorvia katsomaan ja ruokkimaan. Treenilenkit ovat kyllä hevosienpidon parasta puolta, siinä minulla ei motivaatiopulaa ole. Ajolenkit ovat arjen hupia!

- Kengitykseen, lannanluontiin ja va-

Omistaja kuvailee Runoneidon olevan todella helppo ja kiltti, sekä mutkaton ja lempeä tamma. Kuva: Minna Nilsen

rusteiden putsamiseen taas sitten toimii parhaiten vanha kunnon sääntö: pakko on paras motivaattori. Ne on vain hoidettava, vaikkei niin nappaisikaan. Mutta sitten on kiva seuraavana päivänä lähteä uudessa kengässä ajamaan.

Vaikka Mia Liipola on pääosin perheen ainoa hevosharrastaja, hän saa mieheltään apua ja taustatukea.

–Mieheni hoitaa heinän teot ja laitmien hoidot, sekä auttaa aitaamisissa. Ja kyllä hän kuuntelee kyllästymiseen asti niin murheet kuin ilotkin, sekä auttaa ja tukee pohdiskeluissa ja päätöksenteossa. Ja lähete pidemmille ravireissuille kuljettajaksi mukaan.

Sitovuudestaan huolimatta hevosten pitäminen kotipihan tallissa on Liipolalle se juttu.

– Minulle hevoset ovat elämäntapa. Ne ovat oikeastaan perheenjäseniä, samalla tavoin kuin koiranikin on. Monta kertaa on tullut mietittyä, että helpommallakin pääsisi, mutta vielä ei ole aika jättää tallia tyhjäksi. Kyllä hevoset antavat niin paljon enemmän elämään kuin mitä ottavat. Elämänmakuista elämää.

Maatilan pihapiirissä Lahden Nastolas- asuvat hevosten lisäksi lapinporokoira Veikko, sekä parvi maatiaiskanoja. Tulevalle talvelle mukavaa lisäpuuhaa on luvassa myös tallin nuorimman asukin, puolitoistavuotiaan tammavarsan ajolle opettamisen tiimoilta. On toiveissa, että Tuuriinasta tulisi uusi tykki tammalähtöihin.

– Sukua ja kovaa päätä ainakin on riittävästi.

Suomenhevonen sopii suomalaiselle

Kotitallista löytyy siis kolme kotimaisen rodun edustajaa. Miksi suomenhevonen?

– Kaikki hevosrodut ovat upeita, mutta suomenhevonen on minulle se ainoa oikea valinta. En osaisi vaihtaa rotua, Liipola poh-tii.

Hän toteaa, että on osuvasti sanottu, kun suomenhevosta pidetään hyvänä kaikessa.

– Missään lajissa se ei ole huippu, mutta se on toisaalta kaikessa hyvä, ja pystyy sekä haluaa tehdä ihmisen kanssa kaikkea. Yksilöt ovat toisaalta niin erilaisia, että kannattaa etsiä itselleen sopivaa yksilö. Nämä

eivät ole yhdestä puusta veistettyjä.

– Suomenhevonen kehittyä koko ikänsä, jos sen vaan antaa tehdä niin. Erittäin älykkäitä oppivaisia persoonia, jotka vaan sopivat hyvin yhteen suomalaisen ihmisen kanssa. Anteeksiantavia jäiriä kaikella rakkaudella, Mia Liipola summaa.

Minna Nilsen